

Gunah — Insanlardiki birdinbir mäsila

Hämmimizgä ayanki, hærkandak bir adäm kündilik turmuxida nuroqun mäsiliärgä duq kelip turidu. Ehtimal bu mäsiliärläning tolimu murækkæp boluxi tüpæylidin, bizning axu mäsiliärgä takabil turuxta ajizlik këliwatqandimiz, hætta bözilirimiz ümidsizlinipmu ketiwatqandimiz. Xundak bolsimu, kixini hâyran qalduridioqini xuki, Hudaning insanoqa qüxürgæn «Mukæddæs Kitab» (Tæwrat, Zæbur, Injil)ida, biz insanlarda pâyda boluwatqan mäsiliärläning tegi-tækti pækæt gunahündur deyilgæn.

Oylap beking, bu dunyadiki nuroqunliqan addiy nærsilärläning hämmisi gunah säwæbidinla mæwjut bolup turmaqta. Pækæt katillik, oqrilik, aldämqilik, ajrixix qatarliqlarla gunah säwæbidin pâyda bolup qalmastin, bælki qoral-yaraq, armiyæ, urux,... kanun, sot, adwokat, saqqi, türmæ xundakla kiskisi, kulup bilæn aqkuqqa ohxax nuroqunliqan uxxaq-qüxxæk nærsilärläning hämmisimu gunah säwæbidin pâyda boluqan wæ pâyda bolmaqta. Pækæt öz'ara ixæng wæ muhæbbæt boluqandila, adäm bilæn adämning, dælæt bilæn dælætning keliximnamisi wæ hëjjätliri, hætta pul häm muxuningoqa ohxax nærsilärläning hämmisining bizgä hëqkandak keriki bolmas idi. Tæwrat wæ Injilda bizgä enik eytiluqanki, bu dunyadiki barliq kesälliklær, wabalar, azab-oqubætlær, balayi'apætlær, paji'ælær wæ ölümning özi æsli gunah säwæbidin pâyda boluqan häm dawamlilik pâyda bolmaqta.

«Qünki gunahning «ix hæqki» yænila ölümdur».

(Injil, «Rimliklaroqa» 6-bab, 23-ayæt)

Injilda kërsitilixiqæ, bu «ölüm» adäm tenining ölgænlikinila kërsætkæn æmæs. Bizning Rohimiz hazir gunah säwæbidin ölüktur. Xunga, adäm Hudani tonumaydu. Əng paji'ælik yeri xuki, gunah degæn bu nærsæ bizni söygæn wæ söyüwatqan Yaratquqimiz Hudadin ayriloquqidur.

«Silärläning këbihlikinglar silärläni Hudayinglardin yiraqlaxturdi, gunahinglar Uni silärlädin qaqurup tilikinglärni anglatquzmididi».

(Tæwrat, «Yæxaya pæyoqæmbær», 59-bab)

Gunahning mäsilisini hæl këlixtiki yol, pækæt Mukæddæs Kitabdin, yæni Tæwrat, Zæbur wæ Injillardin tepilidu. Xu hæl këlix yoli toqruluk hazir tohtilimiz.

Xübhïsizki, bu dunyadiki hærbir wijdan igisining gunah wæ ölümning nemæ ikælikidin azdur-kæptur hæwiri bardur. Tæwrattiki «Yæræmiya» kësmida deyilgændæk: **«Kælb hämmidin aldämqi, uning dawasi yuqtur. Kimmu uni qüxinælisun?»**. Bu ayættin qaridoqanda, gunah degæn adæmni ölümgæ elip baridoqan rak kesiligæ ohaxaydu.

Kesæl kixi toqra hæküm qikirip dawaliyalaydioqan tewipka mohtaj. Sunoqan putka mengæ operatsiyisi boyiqæ dawalax elip baridoqan tewip enikki, bir layaqætsiz tewiptur. Əgærdæ u addiy zukam dorisini rakni dawalaxqa yezip bærsæ, u bækmu hamakætlik këloqan bolidu. Xunga, yahxi

dohtur davalax usulining kesəlgə uyoqun boluxini təkitləydi; lekin birinçi kədəmdə, u bimarning kesəllik alamətlirini tolux sürüxtüridu wə inqikə təkxüridu.

Muxuningoşa ohxax, pütün insaniyətke ortaq boluwatқан gunah məsilisidimu, gunahning nemə ikənlikini bilmigüqə, uning harakteri wə alamətlirini tonup yətmigüqə həm uning insan həyatıoşa kəndək təsir kərsitidıoşanlıqini qüxənmigüqə, uningoşa toşra təqabil turoşili bolmaydu.

Gunah degən zadi nemə?

Luşəttə gunahqa «Bilip turup roşiy qanun yaki əhlak prinsipqa hilaplık kılıx» dəp təbir berilidu. Tehimu addiyaxturup eytkənda, məlum birəylən kəndək kılıxning toşra ikənlikini bilip turup, xu boyiqə ix kılımsa, yaki məlum bir ixning hata ikənlikini enik bilgən əşwaldimu, xu ixni hata boyiqə kılısa, bu kixi gunah kılıwatқан bolidu.

Həmmə adəm gunah ötküzəmdü?

Bu gunahkar kim? U məlum bir millət, yaki ırkqa təwəmu? Uning rənggi wə etikadi siz wə məndin pərqlinip turamdu?

Təwrattiki «Tarih-Təzkirə (2)» 6-bab, 36-ayəttə mundaq deyilidu: —
«**Dunyada gunah ötküzməydişan adəm yok**».

İnjildiki «Rimliklaroşa» 3:23:də mundaq deyilgən: — «**Qünki barlık insanlar gunah sadir kılıp, Hudaning xan-xəripigə yetəlməy, uningdin məhrum boldi**».

Gunah nədin baxlinidu?

Gunah adəmning kəlbi yaki roşi bilən qəmbərqas başlanoşan. Bu toşrılık Yərəmiya pəyoşəmbərning səzliri nahəyiti ötkürdur: —

«**Kəlb həmmidin aldəmqi, uning dawasi yoktur. Kimmu uni qüxinəlisun?**» (Təwrat,

«Yerəmiya» 17-bab, 9-ayət)

Injildiki təvəndiki ayətlərdə, Məsih Əysaning «Kandak nərsilər adəmni buloqaydu yaki uni napak kilidu?» degən məsilisi toqırılıq təpsiliy halda təhlil qilojanlikı hatirləngən, xundakla muhlislrini bu ixlarni qüxənmigini üqün əyibləydu: —

«Silərmu tehiqə qüxənməy yürüwatamsilər?! Sirttin insanning iqigə kiridiojan hərəkəndə nərsining uni napak qılalmaydiojanlikini tonup yətməywatmamsilər? Sirttin kirgən nərsə insanning kəlbigə əməs, axkazinioqa kiridu, andin u yərdin tərət bolup taxlinidu, — dedi (U bu gəpni deyix bilən, həmmə yeməklilərnı Һalal kiliwətti).

U yənə söz qilip mundaq dedi:

— Insanning iqidin qikidiojinila, insanni napak kilidu. Qünki xular — yaman niyətlər, zinahorluq, jinsiy buzukluqlar, qatillik, oqırilik, aqkəzlük, rəzilliklər, aldamqilik, xəhwaniylik, həsəthorluq, til-ahənət, təkəbburluk və Һamaqətlilər insanning iqidin, yəni uning kəlbidin qikidu — bu rəzil ixlarning həmmisi insanning iqidin qikip, əzini napak kilidu» (Injil, «Markus» 7:18-23).

Bizning kənglimizni yorutidiojan bu səzlər bizgə gunahning Һalkilik məsilisining kəlbimizdə ikənlikini enik qüxəndürüp beridu. Adəmnin yəyidiojan nərsiliri wə uning sirtki paklikı kilqə muhım əməs. Bizning tüpki niyitimiz wə oylirimiz Huda aldida axkaridur. Məyli sirtki kərünüximizning qanqilik pak boluxidin kət'iyənəzər, kəlbimizdə «yaman oqərəzlər, zinahorluq, aqkəzlük, aldamqilik, xəhwətpərəslik, həsəthorluq, təhməthorluq, təkəbburluk, Һamaqətlilər bar bolsila, biz Huda aldida pak bolalmaymiz. Xuningdək, jənnətkə kirixkimu salahiyitimiz hərgiz toxmaydu. Biz axundak yaman oqərəzlər bilən pak bir jənnətkə kirsək, uni dərҺal buloqiwətkən bolimiz əməsmu?

Injilda, Hudani narazi kilidiojan buzuk Һahixlar wə Һərikətklərnin nımə ikənlikı bir-birləp enik kərsitilidu; «Timotioqa (2)», 3-bab, 2-ayəttə mundaq deyilgən: —

«Əmma xunimu bilginki, ahir zamanlarda eoqir künlər bolidu. U qaoqdiki insanlar əzini oylaydiojan, pulpərəs, mənəmənqi, Һakawur, kupurluk kilidiojan, ata-anisining səzini tingximaydiojan, tuzkor, iplas, kəyümsiz, kəqürümsiz, təhməthor, əzini tutalmaydiojan, wəhxiy, Һəyr-sahawətlikkə düxmən, satkun, təlwə, xəhrətpərəs, Һuzur-Һalawətni Hudadin yahxi kəridiojan, sirtki qiyapəttə ihlasmən boluwelip, əməliyəttə ihlasmənlikning qudritini inkar kilidiojan bolidu».

Bu gunahların Һəmmisi Һərbir adəmnin xəhsiyətqil təbi'itidin kelidu. Xəhsiyətqil degən səzning mənisi: «əz kədir-qimmitini baxqılardın üstün koyux», Һərəkəndə wəqıtta, əzining mənpe'ət-paydisini baxqıloroqa kəngül bəlüxtin yukiri orunoqa koyuxtin ibarət. Biz keyinrək bu toqıruluk yənə təpsiliy parangliximiz.

Təwrat-injilda xəhsiyətqil təbi'ət wə rəzil qilmixning munasiwiti toqrisida mundaq bir misal bar: —

«Qünki silər dəsəptin anglap keliwatqan Һəwər mana dəl xuki, bir-birimizgə meqir-muqəbbət kərsitiximiz kerəktur. u u rəzildin (yəni Xəytandin) bolojan, inisini ətürgən Kabiloqa ohxax bolmaslikimiz kerək; u nemixka inisini kətl kildi? Uning əzining qilojanliri

rəzil, inisining qilojanliri həkkanıy bolojanlıkı üqün xundak qilojan» (Injil «Yuhanna (1)», 3-babtin).

Təwratta, Yəxaya pəyojəmbər bizning «özümning yolumni özüm mangimən» degən pozitsiyimizni təswirləydu. «Yəxaya», 53-bab, 6-ayət: -

«Həmmimiz huddi qoylardək yoldin ezip qıktuk;
Hər birimiz özimiz haliojan yoloja mangojaniduk».

Gunahning nemə ikənlikini kəndək bilələymiz?

Təwrat, Zəbur wə Injilda bolojan bayanlar boyiqə, Musa pəyojəmbərimgə qüxürülgən mukəddəs qanun Hudaning mukəmməl həm mənngülük həkkanıy mahiyitigə uyğun tələplirini bizgə kərsitidu. Bu Hudaning iradisi bolup, bizgə həkikət wə həkkanıyətni igitix üqün berilgən tərbiyə.

«Zəbur» 19-küy, 7-ayət xundak dəydu: —

«Pərwərdigarning qanuni mukəmməldur».

Əysa Məsih, Özining mukəddəs qanun wə uning mənngülük mahiyitigə bolojan munasiwiti toqruluk mundak degən: —

«Meni Təwrat qanunini yaki pəyojəmbərlərnin yazojanlirini bikar qilojili kəldi, dəp oylap qalmanglar. Mən ularni bikar qilojili əməs, bəlki əməlgə axurojili kəldim. Qünki Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, asman-zemin yokimioquqə, uningda pütülgənlər əməlgə axurulmıoquqə Təwrattiki kiqikkinə bir hərəp, hətta birər qekitmu bikar qilinmaydu. Xu səwəbtin, Təwrat qanunining əkidilirigə, hətta uning əng kiqikliridin birini bikar kilip, wə baxqilaroja xundak qilixni igitidiojan hərkim ərx padixahlıkida əng kiqik hesablinidu. Əmma əksiqə, Təwrat qanuni əkidilirigə əməl qilojanlar wə baxqilaroja xundak qilixni igitiküqilər bolsa ərx padixahlıkida uluq hesablinidu».

(Injil, «Matta» 5-bab, 17-19-ayətlər).

Təwəndə Təwrattiki, yəni Musa pəyojəmbərgə qüxürülgən «mukəddəs qanun»diki «on pərman»ni nəkil kəltürimiz. Təwrattiki bu sözlərninğ həmmisi «Misirdin qikix», 20-babtin elinojan, 3-ayəttin baxlap: —

1. «Sening Məndin baxqa heqkəndək ilahing bolmaydu».
2. «Sən özünğ üqün məyli yukiridiki asmanda bolsun, məyli təwəndiki zeminda

bolsun, yoki yەر astidiki sularda bolsun, hërķandak nêrsining kıyapitidiki heqķandak oyma xêkilni yasima» (4-ayêť).

3. «Pêrwêrdigar Hudayingning namini ķalaymıķan tiloķa alma; qünki kimdêkim namini ķalaymıķan tiloķa alsa, Pêrwêrdigar uni gunahķar hesablimay ķalmaydu» (7-ayêť).

4. «Xabat künini (xênbê künini) mukêddêş dêp bilip tutķili yadingda saklıoķin» (8-ayêť)

5. «Ata-anangni hêrmêť ķil. Xundak ķilsang Pêrwêrdigar Hudaying sanga ata ķilmaqķi boloķan zeminda uzun êmür kêrisên» (12-ayêť)

6. «Ķatillik ķilma» (13-ayêť)

7. «Zina ķilma» (14-ayêť)

8. «Ooķrilik ķilma» (15-ayêť)

9. «Ķoxnang tooķruluk yaloķan guwahlıķ bêrmêş» (16-ayêť)

10. «Sên ķoxnangning (yekiningning) oy-imaritigê kêz ķiringni salma, nê ķoxnangning ayali, nê uning kulioķa, nê uning dediki, nê uning kalisi, nê uning ixiki yaki ķoxnangning hêrkandak baxķa nêrsisigê kêz ķiringni salma» (17-ayêť)

Mukêddêş ķanun (Têwrat ķanuni)ning wêzipisi nemêş?

Mukêddêş ķanun (Têwrat ķanuni) bir pütündur, qünki u Hudaning iradisidur wê pêķêť birla Hudadin qüxürülgên. Xuning bilên Injilda deyilgêndêk: —

«Qünki bir kixi pütün Têwrat ķanunioķa êmel ķildim dêp turup, hêtta uningdiki birla êmrgê hilaplıķ ķilsa, u pütün ķanunioķa hilaplıķ kıloķuqi hesablinidu. Qünki: «Zina ķilma» degüqi hêm «Ķatillik ķilma»mu degên. Xunga, zina ķilmisanglarmu, lekin ķatillik kıloķan bolsanglar, yênila pütün Têwrat ķanunioķa hilaplıķ kıloķan bilên barawêr bolisilêr» (Injil, «Yakub» 2-bab, 10-11-ayêť)

1. Mukêddêş ķanun bizgê hêrbirimizning kêlgüsidê Huda aldida kıloķan ixlirimizdin hesap tapxuridioķanlıķimizni agahķanduridu: —

Injil «Rimliklaroķa»da xundak dêydu: —

«Təwrattiki barlik sözlərnin Təwrat qanuni astida yaxaydioqanlaroqa (Yəhudiyl həlkiqə) qarita eytiloqanliqi bizgə ayan. Bularning məqsiti, hər insanning aqzi bahəne kərsitəlməy tuwaqlinip, pütkül dunyadikilər Hudaning sorikida əyibkar ikən dəp ayan qilinsun, degənliktur» (Injil, «Rimliklaroqa», (3-bab, 19-ayət)

2. Muqəddəs qanun bizgə gunahning Hudaning nəziridə qanqilik yirginqlik wə məynət ikənlikini ayan qilidu: —

Injil, «Rimliklaroqa», 7-bab, 12-13-ayəttə xundaq dəydu: —

«Buningdin qariloqanda qanun həqiqətən pak-muqəddəstur, uning əmrimu muqəddəs, toqra-adalətlik wə yahxidur. Undaqta, yahxi bolojini manga əlüm boldimu? Hərgiz undaq əməs! Bəlki, gunahning əmr arkilik kəwətlə kəbih ikənliki oquq axkarilinixi üqün, bu yahxi əmrning wasitisi bilən gunah mənə əlüm pəyda qildi».

Qoli gal bolojan bir malayni misaloqa alayli, safada olturup heq ix qilmioqan waqtida uning qolining galliqli baxqilaroqa yaqi əzigimu heq bilinməydu. Lekin birsi uningdin birər ixni tələp qilsila uning qolining galliqli dərhal həmmigə ayan bolidu. Xuningdək «əmr» həmmi pax qilip, Təwrat qanuni gunahimizni axkarə qilidu. Hudaning əmrigə «əməl qilay» degənsəri, gunah təbi'itimiz baroqansəri pax qilinidu.

Gunahning aqiwiti qandaq bolidu?

1. İnsan «remont qilijili bolmaydioqan» dərjide buzulup kətti.
«Zəbur», 53-küyi, 2-3 ayəttə: —

«Huda ərxte turup, insan balilirini kəzətti: —
«Bu insanlarning arisida, insapni quxinidioqan birərsi barmidu?
Hudani izdəydioqanlar barmidu?
Həmmə adəm yoldin yandi,
Həmmə adəm qiriklixip kətti,
Məhribanliq qiləuqi yoqtur, hətta birimu».

2. Gunah adəm bilən adəmlər otturisdiki munasiwətlərnə buzidu.
Injilda, «Rimliklaroqa» 3-bab, 13-18 ayət: —

«Insanlarning geli eqiloqan kəbridək sesiktur,
Tilliri kazzapliq qilməqta;
Kobra yilanning zəhəri ləwliri astida turidu;
Ularning zuwani qarəjax həm zərdigə toloqan.
«Putliri qan toküxkə aldiraydu;

Baroʻnlar yeridə wəyranqilik wə paji'əlik ixlar bardur.
Tinqlik-aramlik yolini ular heq tonuʻoʻan əməs.
Ularining nəziridə Hudadin qorqidioʻan ix yoktur».

3. Gunahkarining əz kilmixliri əzlrigə kayturulidu.
Injilda bizgə gunahning nətijisi wə jazasining kandaq ikənlik dəp berilidu: —

«Qünki gunahning «ix həkki» yənilə əlümdur»
(Injil, «Rimliklarə» 6-bab, 23-ayət)

Insanning kandaq tallax yoli bar?

Bir küni, turmuxi gunah bilən buloʻanoʻan wə xu turmuxidin kayoʻuʻoʻa qəmgən, əz kilmixliridin bizar boləan bir kixi təkwadar bir dostidin nəsihət elix üqün uning əyigə karap səpərgə atliniptu. Dostining əyigə yetip kelixi bilən, u dərhal dostioʻa əzini keqə-kündüz azablap keliwatqan gunahlrini, qorqunqlirini wə bu ixtin bəxining ketip kətkənlikini səzləp beriptu andin dostidin: — Kandaq sawablik yaki həyrlik ixlarni qiloʻanda, andin bu azablinixlardin halas bolup, kəngül azadiligi wə amantlik tapalaymən, soraptu.

Dosti jawab berixning ornioʻa, əz hizmətqisigə, hərıp-qarqap kətkən bu mehman üqün bir istakan soʻoʻq su əpkelixni buyruptu. Hizmətqisi dərhal suni elip kəptu, lekin sahəbhana uni dostioʻa sunuxtin ilgiri, suoʻa bir tamqa siyah temitiwetip suni buləjiwetiptu.

Qarqap kətkən gunahkar kixi uningdin: «Bu nemə qiloʻaningiz!?» — dəp həyran bolup soraptu.

«So'alingizə jawab beriwatimən» — dəptu sahəbhana. «Bu istakandiki suni sizning iqqungiz kəlməydu, qünki mən uni birlə tamqa siyah bilən buləjiwəttim. Kənglingizdiki gunahlardin buloʻanoʻan axu birnəqqə «sawablik ix»liringizni, pak, mukəddəs Hudaning qobul qilixini əjəba oylap kapsiz-hə!».

Kədirlilik kitabhan, siz «Mən gunah sadir qilip bakmioʻan» dəp Hudani «yaləanqi» qilixkə petinalamsiz? Kənglingizni gunahning buləjiqinidin teniwalalamsiz? Kəlgüsidiki tegixlik jazadin keqip kutulalamsiz?

Hudaning nəziridə bu kiyik təmsildiki «sap həm süzük su» degən səzning nemini kərsitidioʻanlikini bilməqə bolsingiz, təwəndiki Injil ayətlirini kərip qiking: —

«Ularə yeqin kəlgən, munaziriləxkənlirini anglioʻan wə əysaning ularə yaxhi

jawab bərgənlikini kərgən bir Təwrat ustazi Uningdin:

— Pütün əmrlərnin iqidə əng muhimi kaysi? — dəp soridi.

Əysa mundak jawab bərdi:

— Əng muhim əmr xuki, «Angliəjin, əy Isra'ill! Pərwərdigar Hudayimiz boləjan Rəb birdur. Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jening, pütün zehning wə pütün küqüng bilən səygin». Mana bu əng muhim əmr. Uningə ohxaydiəjan ikkinqi əmr bolsa: — «Kəoxnangni əzüngni səygəndək səy». Mana bulardin həqkəndək üstün türidiəjan əmr yok» (Injil, «Markus» 12-bab, 28-31 ayət)

Dostum, Hudaning insandin tələp kəlidəjan «həqkəniyə»ning əlqimi dəl yukirikəlardin ibarəttur. Atalmix anqə-munqə «sawablik ixlar» hərgizmu bu əlqəmgə yekən keləlməydu! Biz yukirida tiləja elip etkən «xəhsiyətqil» degən səzgə pəkətla Məsih Əysaning axu jawabidin təbir eliximiz kerək. «Əzüngni səygəndək kəoxnangni səygin!» degən əmr boyiqə ix kəlimiəjan bolsakla, u qaəda bizning kəliəjan ixlirimiz xübhisizki Huda aldida «xəhsiyətqil» dəp kərilidu. «Kəoxnam degən kim?» dəp soraləjan so'al yahxi soraləjan so'aldur. Jawabimiz xuki: Həmmigə Kədir Huda həkəndək wəqəttə bizning yenimizəja orunlaxturəjan adəmnin kim boluxidin kət'iyənəzər, məyli u etikədlək bolsun, etikədsiz bolsun, məyli u kaysi milləttin bolmisun — u xu qaəning əzidə «bizning kəoxnimiz» boləjusidur. Təwəndə Məsih Əysaning muxu toərisida bərgən təlimini kərup etüing: —

«Wə mana, Təwrat ustazliridin biri ornidin turup Əysani siniməkqi bolup:

— Ustaz, Mənggülik həyatka waris bolmak üqün nemə ixni kəlixim kerək? — dəp soridi.

U jawabən: Təwrat kənunida nemə pütülgən? Buningəja əzüng kəndək kəraysən? — dedi.

Həlikə kixi jawabən:

— «Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jening, pütün küqüng wə pütün zehning bilən səygin»; wə «kəoxnangni əzüngni səygəndək səy» — dedi.

Əysa uningəja: — Toəra jawab bərding. Mana xundək kəlsəng həyat bolisən, — dedi.

Lekin əzini həqkəniyə dəp ispatliməkqi bolup, Əysadin yənə sorap:

— Əmdi «mening kəoxnam» kimdur? — dedi.

Əysa jawabən mundək dedi:

— Bir adəm Yerusalemdin Yeriho xəhərigə qüxüwetip, yolda kəraqqilarning kəliəja qüxüp kəptu. Kəraqqilar uning kiyim-keqəklirini salduruwelip, uni yarilandurup, qala əlük həlda taxlap ketiptu. Wə xundək boldiki, məlum bir kəhən xu yoldin qüxüwetip, həlikə adəmnə kərup, yolning u qeti bilən mēngip etüp ketiptu. Xuningdək bir Lawiylik rohaniyə bu yərgə kəlgəndə, yenioəja kelip kərap koyup, yolning u qeti bilən mēngip etüp ketiptu. Lekin səpərdə boləjan bir Samariyəlik həlikə adəmnin yenioəja kəlgəndə, uni kərupla iq aəritiptu wə aldiəja berip, jarəhətligə may wə xarab kuyup, tengip koyuptu (xu dəwrdə «Samariyəliklər Yəhədiylar «kəpirlar» dəp kəmsitiləytti). Andin uni əz ulioəja mindürüp, bir sarayəja elip berip, u yərdə həlidin həwər aptu. Ətisi yoloəja qikəkənda, ikki kümüx dinarni elip saraywəngə berip: «Uningəja kərap koyung, buningdin artuk qikim bolsa, kəytiximda sizgə tələymən» dəptu.

Əmdi Əysa həlikə ustazdin:

— Seningqə, bu üq adəm iqidə kəysisi kəraqqilarning kəliəja qüxkən həlikə kixigə həkəkiyə kəoxna boləjan? — dəp soridi.

— Uningəja məhribanlik kərsətkən kixi, — dəp jawab bərdi u.

Əysa uningəja: — Undək bolsa, sən həm berip xuningəja ohxax kəliəjan, — dedi»

(Injil, «Lukə» 10-bab, 25-37-ayət).

Hudaning bizdin kütidiqini däl xudur.

«Səwəb wə nətijə»din ibarət uniwersal qanuniyətini kimmu əzgartəlisun? Pəkət birlə ketim gunah ətküzüp, andin kiyin mingliqan, on mingliqan «sawabliq ixlar»ni qilsingiz, bu hərgizmu kəlbəngizdiki buloqinixni yuyalmaydu. Qandakmu yuyalisun? Mən bügün pütün bir kün, həmmə ixta həkqaniylik qiloqan bolsam, bu pəkətlə mutlək pak, muqəddəs bir Hudaning aldidiki qilixqə tegixlik boləqan burqum, yəni Yaratquqim Hudaqə boləqan bügünki kərzimdur, halas. Mən yüz kün izqil həlda yənə axundak həkqaniylik qiloqan bolsam, bumu mening burqumdur, halas. On ming kün, həttə həzirdin baxlap əmürwayət axundak həkqaniyət iqidə yaxax, hər bir insanning tegixlik burqidur, halas. Lekin bundak yaxax hərgiz mumkin əməs. Hərgiz mumkin bolmioqan muxundak yaxax (nawada mumkin bolup qalsa) bizning burun qiloqan yamanliqlirimizni Huda aldidə yuyalamdu? – degən so'alni sizdin soraymən.

Baxqiqə qilip eytkanda, imtiqan bərgəndə, 99 toqra jawab qandakmu bir hata jawabni toqra qilalisun? Hudaning imtiqanida ətux təlipi 100 nomur bolsa, 99 nomur aloqanni intihəmdin ətkən hesabliqili bolamdu? Məyli 99 nomur, 50 nomur, 15 nomur bolup, «yüz»lük tələpkə yəkin yaki yirək bolsun, həmmisi ohxaxla tələpkə yətməydu. Gunah degən gunah. Gunahning qongimu gunah, kiqikimu gunah. «**Qünki adəmlərninq həmmisi gunah sadir qilip, Hudaning uluqliqəqə yetəlməy, uningdin məhrum boldi**» (Injil, «Rimlikləroqə» 3-bab 23-ayət)

Əstaydil oylinip kərsək, biz Dawut pəyoqəmbər bilən ohxax bir hulasigə kelimiz: –

«**Dərwəkə, muqəddəs yazmilarda yeziloqinidək: –**
«**Həkqaniy adəm yok, həttə birimu yoktur,**
Yorutuləqan kixi yoktur,
Hudani izdiginimu yoktur.
Həmmə adəm yoldin qətnidi,
Ularning barliqə ərziməs bolup qiqti.
Məhrəbanliq qiloquqi yok, həttə birimu yoktur» (Injil «Rimlikləroqə, 3-bab, 10-12-ayət)
(muxu yərdə rosul Pawlus Zəburdiki səzlərnə nəqil kəltüridu).

Yəxaya pəyoqəmbərninq deginidək: –

«**Əmdi biz napak bir nərsigə ohxax bolduk,**
Qiliwatqan barliq «həkqaniyətlimiz» bolsa bir əwrət latisiqəqə ohxaydu, halas;
Həmmimiz yopurmakqək hazan bolup kəttuk,
Qəbihliklimiz xamaldək bizni uqurup taxliwətti» (Təwrat, «Yəxaya» 64-bab, 6-ayət)
Qanqilioqan yaxlar, oququqilik həyatida əjayib uluqwar qəyilərgə yətməkqi bolidul! Birəq ular bu uluqwar qəyilərnə yənə xunqə tez taxliwətidul! Ular re'alliqqə, turmuxtiki həkqiy məsililərgə duq kəlginidə, əzlininq kəlbidə Xəytanning əzduruxini yəngip qiqkudək küqning yoklukini həman həs qilidul. Demək, uluqwar qəyilərmu adəmnə qutquzalmaydu!

Yukirida eytip ətkən Yərəmiya pəyoqəmbərninq: «**Kəlb həmmidin əldəmqi, uning dawasi yoktur. Kimmu uni qüxinəlisun?!**» degən ətkür səzləri həmmə adəmninq esidə tursun!

Bu yərdiki «kəlb» «Yəhudiylarning kəlbə» yaki «etikədqilarning kəlbə» wə yaki «kəpirlarning kəlbə» əməs, bu «kəlb» – həmmimizning, xundakla siz wə mening kəlbimdur.

Xunga yaxiojanseri özimiz özimizni aldaxka bək usta bolup ketimiz. Bəzi adəmlər da'im baxqilarni tənqid kilidu: — Məsılən, «həkümət əməldarliri tolimu qiriklixip kətti! Ular para alidu, hokukwazlık kilidu!» dəp kaxxap ketidu. Lekin sizdin xuni sorap baxmaqimən — əgər siz qong bir əməldar, yaki əməldarning oqli boləjan bolsingiz, ulardin baxqiqə kiləjan bolattingizmu? Bəzi kixilər oqrilik kilip baxmiojan — lekin oqrilik qilmasliktiki birdinbir səwəb, pəkət oqrilik klixkə obdan bir pirsətning bolmiojanliki wə yaki baxqilarning kərüp kəlixidin kqrkqanliqidin ibarət. Yənə xuni sorap baxmaqimənki, insanlarning muxundak kuruq oy-hiyallarda boləjanliki tooqruluk Huda aldida əzlrini aqliyalamdu? Sizdə xundak klix hahixi boləjan bilən pirsət bolmiojaqqa xundak kilmidingiz, halas. Kənglingiz yənıla Hudaning aldida napaktur.

Yənə bir addiy misalni kərüp ətəyli; bəzi adəmlər Ikkinqi Dunya Uruxidin anqə-munqə həwər tapqandin keyin «Nemislər nemixka Yəhudiylarəja nemidegən kqrkunqluk, əxəddiy rəhimsiz ziyankəxlik kiləjan?! Mən axu yərdə boləjan bolsam, axundak kəng kələmlik ziyankəxlik klix ixlirəja qokum kqrnaxmiojan bolattim! Baxqilar axundak kiləjan təkdiirdimu, lekin mən hərgiz undak rəhimsizlik kilmiojan bolattim», deyixydu. Sinakqa duq kəlmigən adəm xundak oylxi mumkin. Mədəniyət inkilabida, kanciliojan kixilər əzlrini əslidə klixni oylarpmu baxmiojan, kixisi quxidimu kərüp baxmiojan əxəddiy ixlarəja kqrnixip kəlip, ta bəgüngə kədər kəttik puxayman iqidə yaxap keliwatidu?

Məsih Əysaning on ikki alahidə muhlisining iqidə, Simon Petrus isimlik bir adəm bar idi. Petrus wə uning barlik baxka muhlisliri sinakqa duq kəlgəndə, Məsihdin tenip kətti. Biz bu ix tooqruluk oylinayli. Bizmu sinakqa duq kəlgəndə, Petrus wə baxka muhlislarning bilip yətkinidək, kəlbimizning zadi kəndak ikənlikini həkikiy bilip yətləymiz. Xəytan bilən gunah kəlbimizdin azrakla orun igiliwalsa, bizningmu besim astida kilidəjan həkəndak yamanliklirimiz özimiz oylap baxmiojan kqrkunqluk dərjigə yetidu. Təwəndə Əysaning muhlisi boləjan Petrusning kəqürmixini misal süpitidə kərüp bəqayli: —

Məsih Əysaning satkunlukqa uqrixi wə kurban bolux waqti yekinxip qaləanda, u axu muhlisliri bilən həmdastihan bolup olturup mundak dedi: — (Injil «Matta» 26-bab)

«Bügün keqə silər həmminglər Mening tüpəylimdin tandurulup putlixisilər, qünki mukəddəs yazmilarda: —

«Mən padiqini uruwetimən, padidiki qoylar patiparak bolup tarqitiwetilidu» dəp pütülgən. Lekin Mən tirilgəndin keyin Galiliyəgə silərdin burun barimən, — dedi.

Petrus Uningəja jawabən:

— Həmməylən Sening tüpəyilgəndin tandurulup putlaxsimu, mən hərgiz putlaxmaymən, dedi.

Əysa uningəja: — Mən sanga bərhək xuni eytip koyayki, bəgün keqə horaz qillaxtin burun, sən Məndin üq kətim tanisən, — dedi.

Petrus uningəja:

— Sən bilən billə əlidəjan ix kerək bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Kələjan muhlislarning həmmisimu xundak deyixti».

Həy, dostlirim! Nətijə həmmimizgə ayan, waqti-sa'iti kəlgəndə, Məsih Əysaning deginidək, ularning həmmisi istisnasiz uningdin tenip, keqip ketixti. Ularda tooqra etiqad, həkikiy bilim, hətta Məsih Əysaning aliy tərbiyisi boləjan, lekin ahirki eqir sinakqa duq kəlgəndə, həmməylən teyilip yikilip qüxti. Dərwəkə, ularning heli uluəwar oqayiliri boləjanidi;

lekin eʼzlrining asli tæbi'itidæ bolõjan gunahni (gunahlik, xæhsiyætqil tæbi'itini) tehi tonup yætmiõgæn. Bizmu huddi xularõja õhxax, Hudaõja, ezmimizgæ wæ baxqilarõja qanqilõjan qiraylik sæz wæ wædilærni kildukkin tang! Yaxlikimizda qanqilõjan uluõjwar õayilirimiz bolõjan bolõjyitti! Akiwiti kandaq boldi? Pütünløy «æhlaqiy mæõjlubiyæt» boldi, qanqæ tirixkan bilønmu yænila xu mæõjlubiyæt, æhlaqiy qüxkünlüktur!

«**Bilip qoyunglarki, gunah sadir qilidõjan kixi gunahning kulidur**» (Injil «Yuhanna» 8-bab 34-ayæt)

«**Nemideõgan dærdmæn adæmmæn-hæ! Ölümgæ elip baridõjan bu tenimdin kimmu meni kutquzar?**» (Injil, «Rimliklarõja», 7-bab, 24-ayæt)

Hæqikiy æhwal xundaq dæhxætlik bolsa, pütün ka'inat dunyasida nædinmu ümid tepilsun? Yol barmu? Gunahning dæhxætlik kontroli wæ qanggilidin halas bolõjili bolidõjan ix barmu? Bizni xu gunahning bulõjixidin kutquzalaydõjan birær zat barmidu?

Mæn sizgæ pütün qælbim, pütün küqüm hæm xu kædær hoxallik biløn jakarlawni halaymænki, buningõja berilidõjan birdinbir jawab: —

*Huda Özi adæm kutquzalaydu,
Hæm kutquzuxni halaydu!*

Yukirida eytip eþkinimizdæk, Musa arqilik kælgæn muqæddæs qanun wæ kenglimizdæ Hudaning awazi bolõjan wijdanimizning yol kersitixi, ezmimizning gunahimizni ezmimizgæ hamæn obdan tonutup beridu. Hudaning insanoja muqæddæs qanunni qüxürüxining asasiy mæksiti dæl xudur. Biraq ular adæmni kutquzalmazdu. Hærkandaq adæm ezing tirixixi biløn ezingni kutquzalmazdu. Diniy pa'aliyætlær, yæni Islam dinidiki, hristi'an dinidiki yaki baxqa hærkandaq dindiki pa'aliyætlær bolsun, hæmmisi adæmni kutquzalmazdu, wæ ezigertælmæydu. Din adæmni kutquzalmazdu. Adæm hæqikiy tirixkanda, xundaqla sæmimiy bolõjanda, ezingning bir gunahkar ikænlikini hamæn obdan tonup yetidu. Rosul Pawlusning deginidæk: «**Tæwrat qanuni arqilik insan eõz gunahini tonup yetidu**» (Injil, «Rimliklarõja» 3-bab, 20-ayæt).

Yukirida eytip eþkinimizdæk, biz ezmimizdæ ænæ xundaq eõjir kesælning barlikini tonup yætkinimizdæ, tewipqa mohtaj ikænlikimizni hæs qilimiz. Injilning mænisi «hux hæwær»dur; Hudaõja hæmdusana bolsun, bu hærgiz quruq gæp æmæs! Huxhæwær dæl xuki: — Bir dana dohtur bar! — pækæt birla. U bu dunyaoja kældi. U Huda tæripidin æwætildi. Xuning biløn Uningõja «Mæsih» (Kutquõjuqi, pæyõjæmbær, kahin wæ alæmning kælgüsi Padixah) degæn unwan wæ xundaqla «Æysa» (Yahwæhning, yæni Pærwærdigarning kutquzixi) degæn nam berilgæn. Uning Kutquõjuqi bolõjanliqi, «yahxi tewip» salahiyitini ayan qilõjan tæwændikidæk hatirilærdæ kærülidu (Lawiy degæn gunahkar adæm Mæsih arqilik nijatni tapidu): —

«**Lawiy eõyidæ Uningõja katta bir ziyapæt bærdi. Ular biløn zor bir top bajgilar wæ baxqilarmu xu yærdæ hæmdastihan bolõjanidi. Biraq Pærisiylær wæ ularning ekimidiki**

Təvrat ustazliri oʻjudungxup uning muhlislariga:

— Silər nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturisilər?! — dəp aqrinixti.

Əysa ularoʻja jawabən:

— Saqlam adəmlər əməs, bəlki kesəl adəmlər tewipka mohtajdur. Mən həkkanilyarni əməs, bəlki gunahkarlarni towioʻja qakiroʻjili kəldim, — dedi» (Injil, «Luqa», 5-bab, 29-32-ayət).

Məyli ixining məyli ixənməng, Huda sizni əzəldin səyüp kəlgən, həzirmu küqlük həm qongqur səygi bilən səyidu. U bu dunyadiki birmu adəmnin əlūxi, Uning Əzidin ayriwətilinip dozahka qūxūxini halimaydu. Adəm əzini dawaliymaydu, qutkuzalmaydu, əmma adəm kılalmaydiʻoʻjan ixlarni Hudaning Əzi kılalaydu həm xundak kılaxni halaydu. U sizni qutkuzalaydu. Təwəndə Təwrattiki «Yərəmiya» wə «Əzakiyal» degən ikki pəyoʻqəmbərning səzlini oʻqur kəruŋ: —

Təvrat, «Yərəmiya pəyoʻqəmbər» 31-bab, 31-34-ayət: —

«Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Isra'il jəməti wə Yəhuda jəməti bilən yengi əhdə tüzimən; bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə ohximaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini kolidin tutup Misirdin qutkuzup yetəkliginimdə ular bilən tüzgənədim; gərqə Mən ularning yoldixi boləjan bolsammu, Mening ular bilən tüzūxkən əhdəmnə buzəjan, — dəydu Pərwərdigar. Qūnki xu künlərdin keyin, Mening Isra'il jəməti bilən tüzidiʻoʻjan əhdəmnə mana xuki:

— Mən Əz Təvrat-kanunlirimni ularning iqiğə salimən,

Həmdə ularning kəlbəgimə yazimən.

Mən ularning İlahi bolimən,

Ular mu Mening həlkim bolidu.

Xundin baxlap həqkim əz yeqinioʻja yaki əz kərindixioʻja: — «Pərwərdigarni tonuʻoʻjin» dəp əgitip yūrməydu; qūnki ularning əng kiqikidin qongioʻjiğə həmmisi Meni tonup boləjan bolidu; qūnki Mən ularning kəbihlikini kəqūrimən həmdə ularning gunahini hərgiz esigə kəltürməymən, — dəydu Pərwərdigar»

Bu əhdini diqqət kılıp oʻqusingiz, Pərwərdigar nuroʻqun kətim: «Mən..., Mən..., Mən... kılımən» degən. Buningda kılqilik xərtlər məwjut əməs. Xuning bilən «yengi əhdə» Hudaning Əz ihtiyari bilən kılidiʻoʻjan ixidur, wə xundakla hər bir qəbul kıləuʻoʻjiğə nisbətən bir məjizidur. Huda Əzakiyal pəyoʻqəmbər arqilik xu ohxax əhdini yənə bir kətim jakarlidi: —

Təvrat, «Əzakiyal pəyoʻqəmbər» 36:25-27-ayət: —

«Mən (Pərwərdigar) süpsüzük suni üstinglaroʻja qaqimən, buning bilən silər pak bolisilər. Silərnə həmmə paskinilikinglərdin wə butliringlərdin paklaymən. Mən silərgə yengi kəlb berimən, iqinglaroʻja yengi bir roʻh salimən; teninglərdiki tax yūrəkni elip taxlap, məhrlik bir kəlbni ata kılımən. Mening Rohimni iqinglaroʻja kirgüzüp, silərnə əmr-pərmanlirim boyiqə mangozūmən, həkūmlirimni tutkuzimən, xuning bilən ularoʻja əməl kilisilər».

Yənə diqqət kılıp oʻqusingiz, bu yərlərdimə kılqilik xərtlər məwjut boləjan əməs. Huda kayta-kayta «Mən..., Mən..., Mən... kılımən» degən. Əstayidil bir oʻquʻoʻju boləjan siz bəlkim: «Dərwəqə bu əhdə əjayib anglinilikən, mənə tolimu yaqti, ləkin «Isra'il wə Yəhuda kəwmliridin bolmisamqu? Mən kəndak kılıp bu əhdidiki ortaqilikka igə bolalaymən?», «Bu

əhdining waqti keldimu-yok?» dəp sorixingiz mumkin. Sizning bu so'alliringiz yahxi həm orunluq. Awwal ikkinqi so'alingizojə jawab berəy — bu əhdining waqti yetip kəldi! (Injildiki təwəndiki ayətlərnə körüng). Birinqi so'alingizojə kəlsək, Injilda bu əhdining da'irisi dunyadiki hərbi adəm üqün kengəytilgən. Xuning bilən bu əhdə barliq insan üqün həkikətən «Injil» («hux həwər») boldi (xunga bəzidə Injil «yengi əhdə» dəpmu atilidu). Bularni ispatlap, rosul Petrus Yəhudiyl həlkiğə Məsihning hux həwirini jakarliojənda mundaq degən («Rosullarning pa'aliyətliri» 2:38-39): —

«Towa kılinglar, hərbiinglar Əysa Məsihning namida gunahlıringlarning kəqürüm kılinixi üqün qəmüldürüxnə kobul kılinglar wə xundaq kılsanglar Hudaning iltipati bolojan Mukəddəs Roh silərgə ata kılinidu. Qünki bu wədə silərgə wə silərnəning baliliringlarojə, yirəktə turuwatqanlarning həmmisigə, yəni Pərwərdigar Hudayimiz Əzigə qəkirojənlarning həmmisigə ata kılinidu».

Yənə dikqət kılip oqusingiz, bu səzlərnə kıloquqi adəm dəl əz waqtida İgisi Məsih Əysadin tanojən, yəni kərkup, Əysaning yenidin kəqip Uningdin tenip kətkən Petrusning əzidur. U yukirdiki səzlərnə, xundaqla Əysaning əlümi, tirilixi wə adəm kutkuzulaydiojanlıkını jür'ətlilik bilən birnəqqə ming adəm aldida oquqtin oquq jakarliyaliojan! əslidə kərkunqəq bu adəm kəndəqlərqə əzgirip kətkən? Petrus dəl əzining yukiriki səzliri arqilik bizgə əzidiki əzgirixni qüxəndürüp bərgən. Əzgirixning biridinbir qüxəndürülxu bolsa «Mukəddəs Roh — Hudaning küq-kudriti biləndur!» Xuning bilən u həkikətən «rosul Petrus» degən ismioqə layik bolojən.

Kədirlik kitabhan, yukirida eytilojənlarning əhmiyitini tonup yəttəngizmu? Musa pəyoqəmbərgə qüxürülgən əhdə, mukəmməl bolsimu, adəmni kutkuzalmazitti. Hudaning uluq pilani boyiqə, mukəddəs kənunəning əng muhım wəzipisi dəl bizgə əzimizning gunahlırimizni, gunahimizning dəhxətlik ikənlikini obdan axkara tonutuxtini ibarət. U arqilik bizning rast əojir gunahlık kesiligə giriptar bolojənlikimizni biliwalalaymiz. Hudaqə ming təxəkkur, u hərgiz bizgə «kesiling bək əojir ikən» dəp, kutkuzulux yolini kərsitip bərmigən əməs. U, kəngli qəra, da'im bəxqilarning kəmqilikini wə kəsurlirini təpəx bilən həzurlinip yüridiojan adəmlərgə hərgiz ohximaydu! Kışkisi, Uning bizni əyibləxlirining əzi Uning bizgə kəyünidiojanlıkını wə bizni kutkuzulux niyitidə ikənlikini ispatlaydu. U tewiplar iqidiki əng esil tewipni, kesəllirimizni dəwalaydiojan biridinbir tewipni bu dunyaoqə əwətti.

Bir əojir bimar dohturoqə kərinüptu. Dohtur uning əhwalini təkxurgəndin keyin: «Kesilingiz bək əojir, sizgə dərhal «yürək əlməxturux» əperatsiyisi kılmisəm bolmaydu, bolmisa kəridiojan künliringiz az qəlidu» — dəptu. Bimar jawabən: «Dəginingiz bəlkim toqridur. Ləkin əməliyəttə mən anqə bi'aramlik həs kılməymən. Mən kesilingə qidap, künlirimni əpləp-səpləp ətküzələymən. Sizning bək yahxi bir dohtur ikənlingizgə kət'iy ixinmən, birəq rastini eytsəm, kesilimni «əperatsiyə kılduroqudək dərjidə» əojir əməs dəp qəraymən. «Əperatsiyə kılix» həjətsiz. Mən dorigərlərdin dora elip iqsəmlə, yahxlinip qəlarmən?» — dəptu.

Kədirlik kitabhan, muxundaq adəmning əkiwiti kəndəq bolar? Siz bəlkim uni bək əhmək dəp qərixingiz mumkin. Ləkin mukəddəs kənun wə yəki wijdanimiz əzimizni kıynap, bizgə əojir gunahlık kesəllirimiz barlıkını əskərtkəndin keyin, biz kəndəq kılimiz? Kesilimizgə kəyulojan enik toqra di'agnoz, yukirida eytkinimizdək Təwrat wə Injilda enik dəyilgən əməsmu? —

**«Həkkəniy adəm yoktur, həttə birimu,
Həm yoktur əqılanə adəm».**

Nuroqun adəm: ««hristi'an dini»ni etirap qilimən» degini bilən pəkətla qutquzulmay keliwatidu. Qünki din adəmni saqaytalmaydu. Yukirida eytiloqan həliqi kesəl kixidək, ularnu «Əysa Məsihning həqiqətən yahxi dohtur ikənlikigə kət'iy ixinimən» deyixidu, lekin ular dohturoqə boysunmaydu, əzini dohturoqə tapxurmaydu, əksiqə «Əhwalim unqə eoqir əməs» deyixidu. Bundaq pozitsiyə wə qilmix pəkət əzini dinəqə baqliqanlik, halas. Ularning aozidiki gepining kuruk ikənliki dunyaqə ayandur. «Ixinix gəptə ipadilənməs, bəlki hərəkəttə ipadilinər» degən səz bar. Hər bir adəm əz kənglidə bir qararoqə kelip, pütün ixənqisi bilən əzini Huda əwətkən dohturoqə tapxuruxi kerək. Qünki hər birimiz «operatsiyə», yəni «yürək-kəlb almxturux» operatsiyisi qilduruximiz kerək. Pəkət Huda əwətkən dohturla, xundaq inqikə wə nazuk operatsiyini qilalaydu. Əzakiyal pəyoqəmbərning yukirida eytip ətkən əhdisini yənə bir kətim kərüp ətəyli: —

— «**Mən silərgə yengi kəlb berimən, iqinglarəqə yengi bir roh salimən; teninglardiki tax yürəkni elip taxlap, məhrlik bir kəlbni ata qilimən. Mening Rohimni iqinglarəqə kirgüzüp, silərni əmr-pərmanlirim boyiqə mangoquzimən, həkümlirimni tutkuzimən, xuning bilən ularəqə əməl qilisilər**» — bu, həqiqiy «yürək almxturux» operatsiyisi bolmay nemə?

Bu bir məjizə. Injilda bu yənə «yengi tuqulux» dəpmu atilidu. Siz dərhal towa qilip, hərhil yamanlik, napaklik, yaloqanqilik, aldəm qilik, sahtipəzlik wə rəzillikni taxliwetip, ular din yiraklixip: «Rəb Əysa mangimu ənə xu yürək operatsiyəsini qilsun» dəp, əzingizni Hudaəqə tapxurung. Sizgə gunah qiloqanlarni, uwal qiloqanlarni kəqürüm qiling. Qünki Məsih Əysa mundaq təlim berətti: «**Baxqilarni kəqürmisənglar, ərxniki Atanglarmu silərni kəqürməydu**». Baxqilardın oqrilap yaki aldap aloqan hərəkəndək pul yaki mal-mülükni imkaniyətning bariqə qayturup bering. Ilgiri baxqilarəqə ziyan yətküzgən bolsingiz, ular din əpu sorang. «**Sən qurbangah aldioqə kelip Hudaəqə hədiyə atiməqə boləqiningda, qerindixingning seningdin aqrinoqan yeri barliki yadingəqə kəlsə, hədiyəngni qurbangah aldioqə qoyup turup, awwal qerindixing bilən yarixiwal, andin kelip hədiyəngni ata**» (Injil «Matta», 5-bab).

Ərlər, ayalliringlarni uruxtin qol üzünglar! Bundaq ixni «ərp-adət» yaki «ənəniwi y həkuk» degənlər, Hudaning aldidə Xəytanning səzlidək yirginqliktur. Ayalingiz siz səyüxingiz kerək boləqan «kəoxningiz»mu hesablinidu əməsmu?!

Towa qilixta bolsa, awwal əz kük-iradingiz bilən biriniqi basquqni besixingiz kerək; bu etikadning baxlinixidur, Muxəddəs Roh sizni yetəkləp towa qilix yolining ahirki nuqtisioqə yətküzidioqan kükəytküqidur. Əzingizni Hudaəqə tapxuroqiningizda, əz tilingiz wə səzlingiz bilən Hudaəqə yürək-baqringizni təküp du'a qiling. Bu siz bilən Igingiz boləqan Huda otturidiki xəhsiy ixtur. Xunga baxqilarning səzlini ixlitixkə bolmaydu, qiskisi, baxqə tilni ixlitixkə təhimu bolmaydu. Bəzilər, Huda pəkət məlum bir til arqiliklə adəmning du'asini qobul qilalaydikən wə qüxinələydikən, dəp oylaydu, bu nədin qikqan pətiwa? Du'a qin kəngül səzliri bolmisa du'a hesablanmaydu. Əzingizni, teningizni, jeningizni, rohingizni Hudaəqə xərtsiz tapxurung, nətijisi yukiriki ayətlərdə deyalgəndək bolidu. Yərəmiya wə Əzikiyal pəyoqəmbərlər bizgə yətküzgən axu ayətlərnə yənə bir kətim inqikiləp kərüng, Hudaning qimmətlik wədiliri boyiqə, təwəndiki nətijilərnə rast bolidioqan-bolmaydioqanlikini kərüp beqing: —

(1) Gunahlingizning kəqürüm qilinixi;

- (2) Hudaning sizdiki tax yürəkni elip taxliwetixi;
- (3) Sizgə yengi qəlb berixi (tax yürək əməs, mehİR-muhəbbətlik qəlb, qoxningizni səyidiöjan qəlb);
- (4) Huda Öz Mukəddəs Rohİni qəlbİngizgə mənggölük makanlaxturuxqa əwətip berixi;
- (5) Mukəddəs Rohİning sizgə Mukəddəs Kitablarning mənilirini eqip, Öz küq-kudriti bilən, wijdan wə qəlbİngizdə Hudaning iradisini, əmr-pərmanlirini sizgə eqitip qüxənduruxi;
- (6) Sizning Hudaning iradisi, əmr-pərmanliri boyiqə ix kərüxingiz üqün təbi'iy Һalda Hudaöja muhəbbİtingiz bar boluxi;
- (7) Yaratquqingiz Hudani, yəni sizni səyidiöjan Hudani xəhsən tonuxingiz;
- (8) Huda mənggü Hudaqingiz bolidu, siz mənggü Uningki bolisiz;
- (9) MəsiҺ Əysa degəndək: **«Bərhək, bərhək, Mən silərgə xuni eytip qoyayki, Mening səz-kalamimni tutidiöjan kixi əbədil'əbəd əlüm kərməydu»** – MəsiҺkə etikad qiloquqilaröja nisbətən əlüm Һayatning yənə bir qədimi» bolidu, halas; etikad qiloquqining roҺi əlümdin keyin MəsiҺ bilən billə bolidu, andin tirilix künidə dozahqa qüxməy, əbədil'əbəd Huda bilən billə yaxap, Huda Əzigə bekitkən «yengi asman, yengi zemin»din nesiwisidin bəҺrimən bolidu.
- «Yengi əhdə», yəni Injil axu tokkuz nətİjining Һəmmisini öz iqigə alidu.

Yükiriki tokkuz nətİjidin baxqa, yənə erixidiöjan nuroşun nətİjilərmu bolidu. Bu yərdə bir-birləp səzləp olturmaymiz. Siz Injil kitabidin birni tepip oқusingiz, bular huddi güzəl mənziridək bolup, kəz aldingizda asta-asta namayan boluxqa baxlaydu.

Bəzilərnin bu nijatlik ixlarni anglap, bu «yengi tuöşulux»ning xunqilik asanliqioja ixəngüsi kəlməydu. «Axundak əjayib ixlar, qandaklarqə xunqə asan bolidu?» dəp soraydu. Toöra, asan bolöjan əməs. Bu nijat adəmnin kəzi yətməydiöjan, dunyaning barlik baylikliridin exip ketidiöjan eqir bədəl bilən barlikqa kəltürölgən. Huda Əzining bizgə bolöjan qongkur mehri-muhəbbiti üqün, Əzi xu bədəlni təligən. Qünki U Əzining adillikİning təlipini qana'ətləndürüxi üqün, Һərbir gunahni jazalixi kerək. Һəzriti İbrahimning öz oqlini qurbangahqa qoyöjindək, Huda bizni Əz kəqürümi Һəm nijatioja erixsun dəp, Əzining səyümlüki bolöjan MəsiҺ Əysani, rəzil adəmlərnin qoli bilən krestkə mihlinixqa qoyöjan. Xundak qilip U burunki wə Һazirki dəwrlirimizdiki gunahlarınin Һəmmisini mutlək kusursiz, əyibsiz, gunahsiz Əysa MəsiҺning üstigə yükligən. Rəb Һəzriti İshakning İbrahim atisioja boysunup qurbanlik boluxqa razilik bilən əzini tapxurojindək, Əysa MəsiҺ bu ixta Əzini ərxitiki Atisioja boysunup tapxurojan. U Əzining bizgə baqliöjan muhəbbiti üqünmu, Əz raziliki bilən gunahlırimizni üstigə elip qurbanlik bolöjan. Xuning bilən bir waqıtta, Hudaning mutlək pak-mukəddəsliki, mutlək adilliki toluq qana'ətləndürölgən, mukəmməl adilliki bilən etikad qiloquqilarning Һərbirigə (bizning təripimizdin eytkanda) Һəksiz kəqürüm wə yengi Һayatni ata qilalaydu; U nijat yoli Һərbir insan balisioja oquq turmaqta. Mana bu muhəbbəttur!

Yəhudıylarning «qong mukəddəs ibadəthanisi»da, Hudaning Һuzuri biwasitə turojan «əng mukəddəs jay» bar idi. Һeqkandak adəm xu yərdə kirixkə bolmaytti; bir yilda pəkat bir qetimla «bax kaҺin» qurbanlik kənini Hudaning aldida sepixkə, Hudaning Һəlki üqün du'a qilixqa kirəlyetti. Muxu «əng mukəddəs jay»ning aldida qong wə kəlin pərdə turatti. MəsiҺ Əysaning Hudaöja Əz roҺini tapxurup əlüxi bilən xu pərdə dəl otturidin, üstidin astiojiqə yirtilip kətkən (Injil, «Matta» 27-bab). Bu pərdining yirtilixidiki əҺmiyət xuki, Huda: «Mening yenimoja baridiöjan yol eqildi!» degənni, pütün insanöja jakarliöjan.

«Biraq Huda, mol rəҺim-xəpkətni kərsətküqi bolup, bizni səygəndə bizgə kərsətkən ələmbəhx mehİR-muhəbbiti tüpəylidin, – Һəтта ita'ətsizliklərdə əlgən waqıtımızdimu, bizgə MəsiҺ bilən billə jan kirgüzüp (mehİR-xəpkət bilən kutquzlunglar!), bizni Uning bilən

billə tirildürüp, ərxlərdə Məsih Əysa bilən billə olturojuzojan; məqsiti kəlgüsi zamanlarda Uning Məsih Əysada bizgə qaritilojan mehribanlığı bilən ipadiləngən xapa'itining xunqə oqayət zor ikənlikini kəsitixtin ibarəttur; qünki silər xəpkət bilənla ixənq arqilik qutquzlunglar. Bu ix ezünglərdin kəlgən ix əməs, bəlki Hudadin kəlgən iltipət — u zadila adəmlərnin əməl-əjriddin kəlməydu, bu həm heqkimning mahtanmaslığı üqündur»

(Injil, «Əfəsusluklarəja», 2-bab, 3-, 8-ayət).

Mən muxu ixlarning pütünləy rast ikənlikini obdan bilimən. Qünki ezüm xu ixlarni beximdin etküzgənidim. Xunga xularni siz bilən bək ortaklaxkum bar. Izdining, oylining, du'a qiling, tapalaysiz! Tapqəndin keyin, xu həzinini baxqilar bilən təng üləxtürüng! Huda siz bilən billə boləjay. Mening sizni jənnəttə kərgüm bar! Hudayimoja amanət!

Hərmət bilən,
Dostingiz,
Helil Əysa.
1996

«Internet»tin paydilinidiojan bolsingiz,
«www.mukeddeskalam.com» din
Mukəddəs Kitabtiki barlıq qisimlarni qüxürgili bolidu.

«I səyümlüklirim, bir-birimizgə mehİR-muḥəbbət kərsitəyli; qünki mehİR-muḥəbbətning əzi Hudadindur wə mehİR-muḥəbbət kərsətküqining hərbi Hudadin tuojuojan bolidu wə Hudani tonuydu. MehİR-muḥəbbət kərsətmigüqi kixi Hudani tonumiojan bolidu; qünki Huda Əzi mehİR-muḥəbbəttur. Hudaning mehİR-muḥəbbiti bizdə xuning bilən axkara boldiki, Huda bizni Uning arqilik ḥayatqa erixsun dəp birdinbir yeganə Ooqlini dunyoja əwətti. MehİR-muḥəbbət dəl xuningdin ayanki, yəni bizlərnin Hudani səyginimiz bilən əməs, bəlki U Əzi bizni səyüp gunəḥlirimizning jazasini kətürgüqi kafarət boluxqa Əz Ooqlini əwətini bilən ayandur.

I səyümlüklirim, Huda bizgə xu qədər mehİR-muḥəbbət kərsətkən yərdə, bizmu bir-birimizgə mehİR-muḥəbbət kərsitixkə kərzdardurmiz. Heqkim heqqaqan Hudani kərgən əməs; ləkin bir-birimizgə mehİR-muḥəbbət kərsətsək, Huda bizdə yaxaydu wə Uning mehİR-muḥəbbiti bizdə kamalətkə yətkən bolidu. Biz bizning Uningda yaxawatqanlığımızni wə Uning bizdə yaxawatqanlığını xuningdin bilimizki, U Əz Rohini bizgə ata qiləjan. Biz xuni kərgən wə xundaqla xuningəja guwahlıq berimizki, Ata Ooqlni dunyoja qutquzəjuqi boluxqa əwətti.

Əgər kimdəkim Əysani Hudaning Ooqli dəp etirap qilsa, Huda uningda, umu Hudada

yaxaydu. Biz bolsak Hudaning bizgə boləjan mehir-muhabbitini tonup yəttuk, xundakla uningəja tolimu ixənduk, Huda Əzi mehir-muhabbətur wə mehir-muhabbətə yaxiojuqi kixi Hudada yaxaydu, Hudamu Uningda yaxaydu.

Muxundak boləjanda, mehir-muhabbət bizdə mukəmməllixidu; xuning bilən biz sorak künidə hatirjəm-қorkmas bolalaymiz. Qünki Əysa қandak boluwatқан bolsa bizmu hazır bu dunyada xundak boluwatimiz. Mehir-muhabbətə қorkunq yoktur; kamil mehir-muhabbət қorkunqni həydəp yokқа қikiridu. Qünki қorkunq Hudaning jazasi bilən baqlinixliktur; қorkunqi bar kixi mehir-muhabbətə kamalətkə yətküzülgən əməstur.

Biz mehir-muhabbət kərsitimiz, qünki Huda aldi bilən bizgə mehir-muhabbət kərsətti.

(Injil, «Yuhanna» 1-məktub, 4-bəbtin)